

Čís. 5066.

Dôkaz pravdy je prípustný aj v prípade urážky na cti podľa § 1 zák. o ochrane cti, čís. 108/33 Sb. z. a n., jestliže užitý výraz poukazuje na smýšľanie na cti dotklivé alebo na takú vlastnosť.

Právo novinárskej kritiky nie je takým právom, o vykonávaní ktorého je reč v § 6, odst. 1 zák. čís. 108/33 Sb. z. a n.

(Rozh. zo dňa 30. augusta 1934, Zm III 139/34.)

Redaktor Z. M. napísal a v periodickom časopise »N. D.« uverejnil článok, v ktorom medzi inými použil o súkromnom obžalobcovi poslancovi Š. M. výrazov, že je »známym komunistickým štváčom«, a ďalej, že vyvolával zbytočné a násilné stávky, z ktorých nevyšlo nikdy nič dobrého, a pripravoval tak robotníctvo ešte aj o zárobok«. O druhom súkromnom obžalobcovi F. K. napísal medzi iným, že bol »pokračovateľom spôsobu práce poslanca Š. M.« Redaktor Z. M. ako autor bol obžalovaný z prečinu pomlavy tlačou, zodpovedný redaktor F. S. pre prestupok opomnutia povinnej pečlivosti. Oba s údy nižších stolíc sprostily obžalovaných v týchto bodoch obžaloby, a to prvý súd s odôvodnením, že sa obžalovaným podaril dôkaz pravdy, odvolací súd však dotyčne druhého výroku preto, že obžalovaní vraj vykonávali len svoje právo novinárskej kritiky.

N a j v y š š í s ú d zmätočné sťažnosti súkromných obžalobcov zčasti odmietol, zčasti ich zamietol.

Z d ô v o d o v:

Zmätočná sťažnosť namieta, že odvolací súd nesprávne sprostil obžalovaných, poukazujúc na zistenia z trestných spisov Tk 1154/31, tiež obžaloby pre výrok, že súkromný žalobca Š. M. je známym komunistickým štváčom. Zmätočná sťažnosť mieni, že ide tu o obyčajnú nadávku, spadajúcu pod ustanovenie § 1, alebo o výčitku trestu spadajúcu pod ustanovenie § 4 zák. čís. 108/1933 sb. z. a n., v ktorom prípade je dôkaz pravdy vylúčený. Týmto prevedením bol vo skutočnosti uplatňovaný nie dôvod zmätku podľa § 385, čís. 1 b), lež podľa § 385, čís. 1 c) tr. Avšak neprávom.

Podľa znenia a smyslu § 6, odst. 2 a § 8, odst. 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. je dôkaz pravdy prípustný aj v prípade urážky spadajúcej pod ustanovenie § 1 cit. zákona. O posúdení činu podľa § 4 cit. zákona nemôže tu byť reči, keďže v použitom výraze nie je obsažená narážka na súdne stíhanie alebo potrestanie súkromného žalobcu. Podľa § 8, odst. 2 cit. zákona môže byť vedený dôkaz pravdy, keď užitý výraz poukazuje na smýšľanie na cti dotklivé, alebo na takú vlastnosť. V takom prípade stačí k dôkazu pravdy, keď sa dokázu také skutky urazeného, ktoré ospravedlňujú obvinenie. V tomto prípade zo súvislosti výrazu »štváč« s predošlými vetami o spôsobe práce súkromného žalobcu Š. M. pre robotníctvo pomocou násilných stávk plynie, že výrazom »štváč« bolo ukázané na smýšľanie súkromného žalobcu M., spočívajúce v tom, že podne-

coval robotníctvo k násilnostiam. Preto odvolací súd právom uznal dôkaz pravdy aj pre uvedený výraz za prípustný. Ďalej zmätočná sťažnosť zrejme uplatňujúc vecným poukazom dôvod zmätku podľa § 385, čís. 1 c) tr. p. napáda ďalší výrok odvolacieho súdu, v ktorom obžalovaní boli sprostene obžaloby pre tvrdenie, že súkromní žalobcovia vyvolávali zbytočné stávky a pripravovali robotníctvo o chlieb. Najvyšší súd nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, že ide tu o dôvod vylučujúci trestnosť podľa § 6, odst. 1 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. preto, že obžalovaní upotrebili uvedeného výroku pri vykonávaní svojho práva novinárskej kritiky. Pokiaľ by výrok obžalovaných obsahoval sám o sebe skutkovú povahu pomlvy podľa § 2 cit. zákona, nemohla by sa obžalovaným priznať beztrestnosť len preto, že upotrebili takého výroku jako novinári, kritizujúc činnosť poslancov. Z ustanovenia § 6, odst. 1 cit. zákona nedá sa odviesť takéto zvláštne právo novinárov, lebo právo novinárskej kritiky nie je takým právom, o vykonávaní ktorého je reč v § 6, odst. 1, cit. zákona. Novinárska kritika spočíva tak ako každá iná kritika len na slobode prejavu mienky, ktorú slobodu zaručuje § 117 Ústavnej listiny. Avšak cit. ustanovenie Ústavnej listiny obmedzuje túto slobodu na medze v zákone ustanovené, následkom čoho aj novinárska kritika je obmedzená ustanoveniami trestného zákona na ochranu cti.

Naproti tomu najvyšší súd súhlasí s názorom súdu prvej stolice, že výrok, o ktorý ide, neobsahuje podľa svojho smyslu skutkovej povahy pomlvy. Smyslom tohoto výroku je neprajná kritika činnosti súkromných žalobcov pri robotníckych stávkach, pri čom bol vyslovený názor, že táto činnosť nielen že nebola pre robotníctvo prospešná, lež naopak spôsobila mu aj škodu stratou zárobku. Dotýčný výrok nemá toho smyslu, že by súkromní žalobcovia zlomyselne vyvolávali stávky a že by mali pri tom úmysel pripraviť robotníctvo o zárobok, v ktorom prípade takýto výrok dotýkal by sa mravnej hodnoty súkromných žalobcov a preto aj ich cti; lež výrazy o vyvolávaní stávk a o pripravovaní robotníctva o zárobok treba chápať jako údaje o objektívnom spolupôsobení súkromných žalobcov pri stávkach a o objektívnom výsledku týchto stávk, najmä v tom smysle, že dotýčné stávky, pri ktorých súkromní žalobcovia spolupôsobili, byly bezúspešné a poškodily robotníctvo. V tomto smysle však tieto údaje nedotýkajú sa občianskej cti súkromných žalobcov, aj keď neboly podľa svojho znenia úplne pravdivé, najmä keď išlo o kritiku činnosti súkromných žalobcov ako vodcov robotníctva, ktorí požívali dôvery tohoto robotníctva a spolupôsobili pri stávkach jako jeho dôvernici. V takomto smysle dotýčný výrok nemohol by vydať súkromných žalobcov v opovrzenie alebo ich snížiť v obecnom mienení. Oslobodenie obžalovaných od obžaloby v tomto smere, ktoré sa malo zakladať na ustanovení § 326, čís. 1 tr. p., stalo sa tedy právom a zmätočná sťažnosť proti tomuto výroku namierená z dôvodu zmätku podľa § 385, čís. 1 c) tr. p. nemohla viesť k odsúdeniu obžalovaných.

Čís. 5067.

Otázku, zda jsou tu takové okolnosti, pro které uvedené nebo sdělené skutečnosti mohly býti důvodně pokládány za pravdivé, jest zodpo-